
---

*Hoogeerzame Heeren Directeuren onzer Vereeniging,
Hoogachtbare Heeren Curatoren dezer Hoogeschool,
Hooggeleerde Heeren Hoogleraren,
Zeergeleerde Heeren Doctoren in de wetenschap,
Weleerwaarde Heeren Bedienaren des Woords,
Dames en Heeren Studenten,
En voorts gij allen, die opkwaamt om deze plechtig-
heid met uwe tegenwoordigheid te vereeren,
Zeer gewenschte toehoorders!*

Wanneer 'k in dit middaguur Uw belangstelling vraag voor de behandeling van de verhouding in welke het Westersche denken van verschillende eeuwen logos en ratio zag, zal U duidelijk zijn, dat m'n onderwerp ligt op het gebied der *kentheorie*. Maar dan vrees ik ook, dat allicht Uw eerste indruk zal zijn, dat de keuze van terrein een niet bijzonder gelukkige is, wijl het zoo ver aflight van het dagelijksche leven. „Was er”, zoo gaat 'n enkele misschien wel verder, „op het breede veld der u toevertrouwde vakken niet iets anders te vinden, waaraan hoog noodig aandacht diende besteed? Worstelt met name de psychologie niet met tal van onopgeloste vragen, en bood het aansnijden van één harer moeilijkheden niet beter gelegenheid te komen tot 'n afgerond geheel?”

Terstond wil 'k de gegrondheid van dergelijke vragen voor een deel toegeven. Toch moest m. i. de kentheorie voorgaan. En wel om de volgende redenen:

Allereerst verdient dit speciale vak uit encyclopaedisch oogpunt de voorkeur boven een bespreking van een zij het ook minder omvattend onderwerp, juist wijl we hare vraagstukken, zij het ook vaak niet opgemerkt door den specialist, op ieder terrein van wetenschap weer tegenkomen. Andere moeilijkheden kunnen, hoe ernstig ook om oplossing roepend, er dus slechts belang bij hebben, indien deze grondproblemen eerst onder de oogen worden gezien.

Daarnaast werkte een geheel ander motief er toe mede, juist dit onderwerp aan de orde te stellen. Ontkend kan n.l. niet, dat, afgezien van het systematisch belang, ook onze tijd — en inzonderheid ook ons Gereformeerd leven — een stilstaan juist bij de kentheoretische moeilijkheden, gebiedend eischt. De wijsbegeerte van onzen tijd is nl. òf levens-